

בתורה ששל תורה

פרפראות עה"ת משלחן ומבאר רבותינו נבג"מ יו"ט ע"י חבורת אברכים דקהילת הסידי סאטמאר בארה"ק

זמנים לשב"ק
גליון תשע"ז
פרשת משפטים - מברכים

כ"ד שבט תשפ"ה	הדלה"נ	4:53
מזש"ק	6:46	
עלות השחר	5:00	
נץ החמה	6:12	
סוק"ש א'	8:18	
סוק"ש ב'	9:02	
סו"ת	9:59	
חצות	11:53	

משכנס אדר מרבים בשמחה

כ"ד מברכים חודש (השמחה) אדר המולד ליל ו' 7:02 ר"ח ביום ו' ערש"ק ושב"ק

וביראה בהתלהבות ובכוונת הלב ולהתקשר בה כל כך עד אשר גם בעת העסק בעניני ממונות ומשא ומתן יוסיף להיות דבוק בקדושת התורה שלא להפסיק מדביקותו בה אף בשעה שהוא מבטל ממנה, ועי"כ גם העסק בצרכי גופו יחשב לו כעסק התורה, וי"ל בזה לשון הפסוק ואלה המשפטים גם בעת כעסק באלה המשפטים והדינים במשא ומתן אשר תשים לפניהם, ישים האדם נגד עיניו קדושת התורה, אשר עסק בה מלפניו כן. (עטרת יהושע)

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. ועל זה אמר האדמו"ר מקראשנעווין בשם מוהרש"ב זצלה"ה מפרשיסחא זי"ע בזולה"ק "זעקס טאג אין די וואך צו ארבייטען אין דעם זיבעטען טאג שבת וינפש איז שבת קודש כולו לד' עכל"ק ודפח"ח והמב"י.

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי. בשם הר"ר הענין מאלכסנדר זי"ע הגה בספרים איתא כי שנותיו של אדם נחלקו לשבעה עשיריות, וזה פי' שש שנים יעבד שש עשיריות ובשביעי יצא לחפשי כלומר אם יגיע לימי הזקנה העשיריות השבע ויצא לחפשי מן היצה"ר חנם אעפ"כ יאמר שהכל בחנם שלא הי' זאת בכחו, וזה פי' הגמ' (סוכה נ"ב ע"א) לעיל צדיקים נדמה להם כהר ורשעים כחוט השערה הללו בוכין והללו בוכין אין יכולין לכבוש הר גדול כזה והמאמר תמוה, ולדרך הזה י"ל כי הצדיקים בראותם גודל הדבר בוכין כי מסתמא לא הי' זה בכחם ובדרך הזה פי' הגמרא (ביצה ט"ו ע"ב) הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר פי' הרוצה שיהי' קיום למעשה שלו יטע בהן אדר פי' אדר בגימטריא הר פי' שיאמר שאינו שלו והיא כהר ויהי' קיום למעשיו, ועד"ז יש לפרש הפסוק יתן איש כופר נפשו לד' בפקוד אותם ופי' כופר נפשו שיכפור את נפשו, ופי' בפקוד שיפקוד את עצמו (לשון חסרון) ואז יהי' לד', אמנם אף שהכל הוא מהקב"ה רוצה הקב"ה שיהי' לכל אחד חשק גדול כדכתיב ג"כ בפסוק ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי ומתרגמין ואקרב יתכון לפלחני, אמנם רוצה הקב"ה שיהי' לכל אחד מישראל חשק גדול לעבוד אותו וזה פי' והי' אם תשמעו בקולי בחשק גדול והייתם לי סגולה ותהי' לי וממילא תהי' סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ והי' לו כל הארץ ודו"ק.

ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלחן אתו: פעם נסע רבינו הק' בניו יארק בלילה, ועבד ליד חנות של בשר וראה עלעקטרי"ק בכתובת "בשר כשר" השלט כנה ונדלק לסירוגין, ענה ואמר פעם כן כשר ופעם לא כשר.

מדבר שקר תרחק, נראה לפרש ע"פ מה שאמרו בשם הר"ר זוסיא זצוק"ל, מדבר שקר תרחק פי' כשאתה אומר דיבור של שקר מיד אתה מרחיק את עצמך מן השקר. (אמרי פנחס)

ניצוצות

שְׁאֵלוּ לְשִׁנֵי אֲנָשִׁים: מַה הַמְּקוֹר שֶׁל "אִם תִּעְזְבוּנִי יוֹם יוֹמִים אֶעֱזָבְךָ"? עֲנֵה הָאָחֵד: בִּיִּלְקוּטֵי וְרִשְׁיֵי סוּף פְּרָשַׁת עֵקֶב. הַשְּׁנֵי עֲנֵה: מִבְּשָׂרֵי אַחֲזָה זֹאת...

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. וברש"י לפניהם ולא לפני עכו"ם, היינו כ כתב א"ז זללה"ה בקדושת יו"ט כי כדי שיהיו ישראל נבנעים תחת רבים וכן כל החיות, צריך שיהיה עליו צלם אלקים, והנה הסנהדרין שהיו משמיעים דבריהם לפני ישראל להרביץ תורה ויראה היו צריכים להשגיח על הצלם אלקים כדי שיהיו ישראל נבנעים תחתיהם, וזהו שאמר לפניהם ולא לפני עכו"ם כי אצלם לא שייך בחינה זו שיהיה להם צלם אלוקים כי אם רק לישראל אשר נשמתם חלק אלקי ממעל. (שפתי צדק)

ועבדתם את ה' אולי שהוא נמשך עם מה שלמעלה, כי כשישבר כח העבודה זרה ויהרוס מבצריה, בזה עובד את ה', וישפיע לו טובה, ויברך לחמו ואמרו ואת מימין, פירוש להיות שמהמים יולד הנחישות ותולדות החולאים וליחות הרעות, לזה הבטיח שיברך מימין, שיצמחו צמח האדם בתכלית הבריאות, כידוע למשכילים בהבנת המימות כי אחרי מים חיים ישוטט האדם לשכון שם, והבטחה גדולה הבטיח הבורא ברוך הוא בזה, ולזה סמך לברכת המים, ולא תהיה משכלה וגו', וצא ולמד מה שדרשו ז"ל (ברכות נט): במי פרת: (אוה"ח הק')

אלהים לא תקלל וכו' נראה לפרש דהנה התורה הקדושה מלמדת אותנו את הדרך אשר נלך בה להנצל מן הדינים שלא ישלטו בנו דהיינו שצריכים אנחנו להמתיק הדינים שגם הם יסכימו עמנו לרחמים וחלילה להתגרות עמהם לקללם ח"ו רק להמתיק אותם. וזה ש"ה אלהים לא תקלל רוצה לומר הדינים לא תקלל. וזהו זוכב לאלהים יחרם כו' פירש כשתרצה לזכות הדינים. יחרם בלתי לה' לבדו יחרם הוא לשון הקדש ע"ד דאיתא בגמרא סתם חרמים להקדש וזהו יחרם לה' כו' פירוש העיקר להביאם אל הקדושה לה' לבדו ולהפכם לרחמים ממילא: (נועם אלימלך)

לא תהיה אחרי רבים לרעות לנטות אחרי רבים להטות יש לרמוז מ"ש מהרי"ק [ש"ט] בענין מנהג עוקר הלכה חלילה שיהיה מנהג נגד דין תורה המקובל אך היכי דפליגי פוסקים וסוגי' דעלמא כחד מינייהו והמנהג קבוע עפ"י ספרי' אחרים כגון מס' סופרי' וכדומה בזה מנהג עוקר הלכה, והיינו לא תהי' אחרי רבים לרעות, רק היכי שיש לנטות הריב מחלוקות בין הפוסקים אז תהיה אחרי רבים. [תקצ'א]: (חתם סופר)

עוד בדרך הלצה) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם פרש"י כשלחן הערוך וכו'. לכאור' מאי בעי רש"י בזה. אכן ידוע כי כל או"א צריך להתירסר ביסורין כמ"ש (משלי ג, י) כי את אשר יאהב יוכיח אכן החילוק בזה לאיש גם השכל צריך להכנותו במקל. אבל להחכם (שם יז, י) תחת גערה במבין. והנה יש יסורין להצדיק בערוך השלחן לפניו לאכול ומסובין אצלו והוא איש בראש כי בעונות רוחו כוש יבוש לישוב בראש. אך יסורין כאלה טובים הם וזש"א ואלה המשפטים הם היסורים אשר תשים לפניהם כי תשב בשלחן הערוך בראש המסובים. (תפארת שלמה)

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. ר"ל שבעת לימוד התורה חובה על האדם להגות בה באימה

כי השחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים (שמות כג ח), לבאר הכפל, וגם לתרץ הקושיא וכי צדיקים מקבלי שחד נינהו. נראה על דרך הפשוט דהנה המקבלי שחד אף שהם חכמים באמת, אי אפשר שלא יטו ועוררים המה באמת, ואף שיושבים עמהם נקיים וצדיקים שאינם מקבלי שחד, הם מבלבלים ומסלפין את דבריהם, כנ"ל ברור ונכון והבן: (ישמח משה)

ואלה המשפטים אשר תשים, דייקא בעשיה אז מוכח שהדין כך, וראיה על זה, לפניהם ולא לפני עובדי כוכבים, על כרחן מפני שה' עם השופטי ישראל, אם כן מהאי טעמא אין לאחר מעשה בית דין כלום (בבא מציעא יז), וכך הלכה. אך זה אם מרוחקים השופטים מדבר שקר כי אם דוברי אמת, ראויים לקבל פני שכינה, ולזה מרמז ו'אלה המשפטים אשר תשים לפניהם ראשי תיבות עולה אמת, מלבד הא' של "אשר" שבתוך הדברים, בא לרמוז שאם הם דבקים במדת אמת אז מצטרף אלופו של עולם בתוכם ועמהם להורות להם הדין האמת: (ייטב לב)

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ולא אמר אשר תלמדם, שרצה לרמוז על ישראל שיהיה לימוד המשפטים אף שהוא רק באמירת הפה, גם זה להם יחשב שימה ממש, כי כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה (מנחות ק"י ע"א), וזה שפירש רש"י ז"ל לפניהם ולא לפני עכו"ם, שאצלם לא שייך זה שהדיבור לא נחשב כמעשה, והרי הוא כמבואר. ומשם בארה ביאור דברי המדרש, הה"ד מגיד דבריו ליעקב וגו', דהיינו שאצל ישראל נחשב הדיבור כמעשה כמו אצלו יתברך כנ"ל, והבן: (קדושת יו"ט)

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ובגמ' (סנהדרין) אשר תשים אשר תלמדם מבעי ליה, א"ר ירמיה ואיתימא ר' חייא בר אבא אולי כלי הדיינין מקל ורצועה המוכנים לרדות ולהעניש יש לומר כי מרומזים בזה כוחות הדין הם כלי המשחיתים הנמצאים בעולם, ובאמת אם מתכוונים בזה קצת רואים כי יש פחד גדול ח"ו לחורבן העולם, הי"י, כי כלי הדיינין והמשחיתים מלאים עולם, אבל לא על מנת שישתמשו בהם בפועל נעשו, אלא האלקים עשה שיארו מלפניו כדי שעל ידי כך יוטל פחד על העולם ויתקרב בתשובה אל הקב"ה, אמנם בעוה"ר מונחים כל כך בעומק הגלות, שגם זה אינו מועיל, אבל באמת לא סגי בלאו הכי, וזה מרומז במאמר הכתוב ואלה המשפטים הם כלי הדיינים המשחיתים שהם כוחות הדין והמשפט אשר תשים לפניהם פי' שבשימה לפניהם סגי, שבפחד לבד הם ילהם. (דברי יואל)

ואלה המשפטים וגו' וברש"י ואלה מוסיף על הראשונים מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני, ומבאר כשבא הכתוב בפרשה זו ללמדינו דיני ממונות שבין אדם לחבירו ותעורר השאלה הלא קניני עולם הזה נפלו בחלקו של עשו ולא בחלק ישראל, ועל זה כתב רש"י מה הראשונים מסיני וכו' כי הרי תנאו התנה הקב"ה במעשי בראשית שאם נקבל התורה מוטב ואם לאו חוזרים הם לתוהו ובוהו ולכן ע"י קבלת התורה נתקיימו שמים וארץ ויש לנו דין נמציל מזוטו של ים שהרי אלו שלו, וכמבואר בספה"ק וזה בא לרמוז נאן רשיז"ל. (ברן משה)

ביאור הדברים מספרי דבי רב ספה"ק דברי יואל

למה לפני חטא העגל הסכים משרע"ה שישלח ה' מלאך ואח"כ לא הסכים, וכן מהו טעמא שאנו מוזגין כוס של אליהו בליל פסח

באופן אחר י"ל קושיית הרמב"ן ז"ל, מדוע קודם חטא העגל לא סירב משה שליחת מלאך, עפ"י מה שכתבו רבותינו בעהות"ס, כי במאמרו יתברך הנה אנכי שולח מלאך מרומזת שליחות אליהו הנביא בעת הגאולה, דכתיב הכא הנה אנכי שולח מלאך, וכתיב התם הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא, ולפי"ז א"ש כי קודם חטא העגל שהיו ישראל במדרגה עליונה אמר לו השי"ת הנה אנכי שולח לפניך מלאך זה אליהו שיהיה התיקון השלם, ועל כן כתיב אנכי שולח לפניך וגו' דמאריך במד"ר ס"פ עקב שא"ל הקב"ה למשה כשאביא את אליהו הנביא שניכם באים כאחד. וזה מרומז באמרו אנכי שולח לפניך מלאך שיבואו משה ואליהו בבת אחת ועל כן הסכים משה לשליחות המלאך כי ביאת אליהו הוא סימן הגאולה וכמ"ש המהר"ל מפראג שע"כ פותחין את הדלת בליל פסח לכבודו של אליהו הנביא, ומוזגין כוס של אליהו, להראות כי לא תתכן גאולה רק בביאת אליהו וזולת זאת היא גאולת שקר, וז"ש הכתוב הנה אנכי שולח מלאך לשמרך בדרך לכל יטו מני הדרך לטעות בגאולה של שקר, ולהביאך אל המקום אשר הכינותי, מרומז בזה בנין העתיד אשר כוננוהו ידי יוצר כדכתיב מקדש ה' כוננו ירך. אמנם אחר חטא העגל שנפלו ממדרגתם ולא זכו אל התיקון השלם, והוצרכו להצטרף ולהזדקק בכבוד עול הגליות, עדי נזכה אל הגאולה השלמה, אזי בשאמר לו הקב"ה הנה מלאכי ילך לפניך אין הכוונה על אליהו, אלא על המלאך שילך עמהם לשמר בדרך, על זאת לא הסכים משה כי רצה שילך לפניהם ה' ומאספם קדוש ישראל, והסכים ה' עמו על הדבר, כדאיתא במדרש (שמות רבה פ"ב ג') שלא נמסרו ישראל לשר כל ימי משה. (דברי יואל - קסח)

מצב דורינו במשנתו של רבינו הק' בספרי דבי רב "דברי יואל"

נמה צריכים להיזהר על כל צעד ושעל שבעוה"ד בכל פינה ופינה יש מינות ואפיקורסות והנה לכאורה יל"ד בלשון הכתוב ומצאה קוצים, למה כתיב לשון מצאה, שהרי אין מצאה אלא בהיסח הדעת, והול"ל ואכלה קוצים, כדכתיב בספיא דקרא ונאכל גדיש, ונראה כי בא לרמוז על מצב הדור, והוא עפ"י מה שדרשו ז"ל קוצים אלו הרשעים, דהנה מלפנים זאת בישראל היה היכר והבדל בין צדיק לרשע, בין עובד האלקים ללא עבדו, כי הצדיקים פרשו עצמם לגמרי מהתחברות עם הרשעים, וממילא נודע לכל מי הוא זה ואיזה הוא ההולך בדרך הרשעים, וידעו להשמר על נפשם, אבל היום נתפשט דרכם כ"כ עד שאפילו מקום שלא עלתה על הדעת שהוא רע, וחושבים שהוא אך טוב, לפתע נודע כי גם הוא חבר לעושי רשעה, וכן יהודי החושב על עצמו כי הוא הולך עדיין קצת בדרך התורה, ופתאום רואה את עצמו מרוחק, וכן הוא גם בכללות העולם שאפילו מקום

שאינן מצייין עליו כלל שהוא רע נתקיים בו מאמר הכתוב (ירמיה ח ט"ו) קוה לשלום ואין טוב לעת מרפא והנה בעתה שמקוים עליו שהוא עת מרפא ולפתע פתאום והנה בעתה, מבלי חשוב על זאת כלל, נודע לו שהוא מקום בעתה, וזה מרומז בכתוב ומצאה קוצים שדרך הרשעים בעוה"ד מתגבר ע"ד מציאה לפתע פתאום, מבלי שחשבו עליו כלל, וכל יהודי צריך לחשוך את עצמו אולי ח"ו סר מדרך האמת, כי בעצמו אינו מרגיש אם הולך הוא בדרך נכונה, ופעמים הוא חושב שהולך הוא בדרך האמת, ופתאום יוכח שטעה ונתעה.

ופוק חזי מ"ש הגה"ק מחוסט זל"ה בספר הצואה הכנה דרבה, כי בדור הזה בכל מקום שפונים עצמם אין רואים כי אם מינות ואפיקורסות, ובכל אשר יפנה האדם צריך הוא נח גדול להתחזק באמונה ואם נתבן כן הוא ז"ל בדורו שעדיין לא היה המצב כן לגמרי, ואך בשביל שהיה שכיח מאד נתבן כן מה נאמר אנו בדורנו, שמצב הדור הוא כך במלוא מוכן המלה, אשר בכל צד ופנה שהאדם פונה עצמו הוא הוא שומע בו דברי מינות ואפיקורסות בעוה"ד, ואין האדם יודע בעצמו היכן ובאיזה מצב הוא עומד. וצריכין אנו לנסים מן השמים שלא נפול בדרך המינות אף בלא יודעים, וז"ש הכתוב ומצאה קוצים, כי דרך הרשעים הוא נודע בהסח הדעת בלי ידיעה קודמת ופעמים יש אשר אפילו מי שחשבו עליו שהוא טוב באמת, ורצו להשתייך אליו, בידעם כי הוא זה משרש הצדיקים, ולפתע פתאום מוצאים עצמם משתייכים עם בחינת הרשעים, כי זה האיש אשר חשב עליו שהוא אך טוב, עתה רואה הוא שגם הוא עונה לדרך הרשעים, ואין יודעים עד היכן הדברים מגיעים, וגודל השמירה שצדוקים לה. ואמרו ז"ל (סנהדרין צ"ו ע"א) שלשה באין בהיסח הדעת משיח מצאה ונקדו, ופירש המהרש"א ז"ל כי הא בהא תליה אם זכו תהיה ביאת המשיח בהיסח הדעת דמצאה וח"ו אם לא זכו יבאו חבלי משיח קשים בהיסח הדעת שלא חשבו עליהם, בבחינת עקרב הכא על האדם בהסח הדעת עיי"ש.

וכאשר מתבוננים על מה שעבר על כלל ישראל בשנים האחרונות, רואים כי החבלים הקשים והצרות הקשות שסבל כלל ישראל בעוה"ד, באו עליו בהסח הדעת, מבלי מחשבה קודמת, הכי היה מי שהעלה על דעתו קודם לכן שיתכן להיות כזאת, הלא לא עלתה על דעת אדם לצייר במחשבתו שיהיה מה שהיה שיםצאונו בדור זה צרות רבות ורעות שיעדו מאתנו החלק המובחר בכלל ישראל סלתה ושמנה וכל מקום שגדל והצליח וגם עשה פרי בדרך הטוב והישר האמיתי בתורה וביהדות ובקדושה נספה חבר הנורא, ונשארנו מעט מזעיר ממש מיעוטא דמיעוטא ואין להבין דרכי השם יתברך, ומי יודע אותן שנעדרו על מה נעדרו, ואותן שנשארו הכי יודעים על מה ולמה נשארו, לאיזה דרך ולאיזה תכלית. אבל זאת צריכים לדעת כי נותרנו בחמלת הבורא עלינו, ומוטל עלינו לעשות רצוננו, ולמלאות השליחות המוטל עלינו, והבוכ"ע יעזור שנזכה להתגבר על כל הנסיונות, וחייבים לדעת כי מה שרואים כי דרך רשעים צלחה, הם הם הנסיונות הגדולות הקמים על האדם, וכשנזכה שהשי"ת יעזרנו לעמוד בכל הנסיונות, ונעבור את כל חבלי משיח ונזכה לגאולה, אזי מי שיהיה בין

אלו שעמדו בנסיון ולא נתפסו ברשת הרשעים, אשרי לו ומה טוב חלקו וחבלו, והבוכ"ע יעזור שנזכה לתקן מה שפגמנו ונתלכלכנו בגלות המר הזה, בחטאים במחשבות רעות מחשבת מינות ומחשבת עריות, והמחשבות הרעות הם הגורם להכשל בחטא הידוע, אוי ממה מר כלענה הוא כבוד המשא הרוכץ על אדם שישראל בעבור חטא זה, וכמה קשה לתקן חטא זה, ועכשיו הזמן לך, כי אנו עומדים כבר בסוף ימי השובבים, והבוכ"ע יעזור שנזכה לקבל פני משיח צדקינו באנפין נהירין, וכאשר נזכה לעבור הנסיונות או יתקיים מ"ש ז"ל במס' ב"ק (דף ס' ע"ב) עה"פ כי תצא אש וגו' שלם ישלם המבעיר את הבערה, ומה נוראים דברי הגמרא שם ז"ל, שלם ישלם המבעיר את הבערה אמר הקב"ה עלי לשלם את הבערה שהבערתי אני הצתי אש בציון שנאמר (איכה יד) ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה ואני עתיד לבנותה באש שנאמר (זכריה ב) ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, עכ"ל. ולכאורה יל"ד שהרי דרשו שם בגמרא את דברי הכתוב כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש וגו' על פורענות הצדיקים והרשעים, ואיך שייך לדרוש ספיא דקרא שלם ישלם המבעיר את הבערה על שהצית הקב"ה אש בציון, דקאי לכאורה על חורבן ביהמ"ק, ולפי"ז לא שייך ספיא דקרא שלם ישלם וגו' לרישא והם שני ענינים נפרדים.

אמנם י"ל כי לפי שכ"כ מתגברים הנסיונות על האדם ועל כל פסיעה ופסיעה אורבים הנסיונות, ומי שיזכה לעבור כל הנסיונות ולא ישל בהם, אזי הקב"ה מקבל על עצמו שהוא הוריד לעולם נסיונות אלו, וכאמרם ז"ל (סוכה נ"ב ע"ב) אמר ר' חנא בר אחא אמרי בי רב ארבעה מתחרט הקב"ה עליהם חד מנהון שברא יצה"ר שנאמר (מיכה ד) ואשר כמותי, ע"כ, וכמו כן יאמר הקב"ה אני הצתי אש בציון שהבוכ"ע יקבל על עצמו מה שהניח את הנסיונות הגדולות בעולם, וז"ש הצתי אש בציון דהיינו שהניחו מן השמים את הסט"א לבצע זממו ולנסות את העולם בבחינה זו של ציון, כמו שהניח הקב"ה את כל העבודות זרות בעולם, כמאמר הכתוב ובא אלך האות והמופת כי מנסה ה' אליקים אתכם (דברים יג). וזה אפשר לרמוז במאה"כ כי תצא אש, כי אש יצאה מציון, הם הנסיונות המרים ואש הסט"א, ומצאה קוצים, כי האש מצאה את רשעי הדור, והמה הוסיפו ללבות את האש עד שהבערה ללהב יצאה, ועל ידי זה ונאכל גדיש, שנלקחו מאתנו כל הצדיקים, כאשר ידוע לכל מי שהוא קצת בר דעת, כי הלהבה אשר יצאה מציון, היא היתה הגורם בפועל ובכח למה שנעדרו מאתנו מיליוני יהודים לדאבון נפשם בשנים האחרונות האלו, וז"ש הכתוב ומצאה קוצים ונאכל גדיש, שע"י הקוצים רשעי הדור התפשטה האש ללהבה ונשרפו הצדיקים, וע"ז יאמר הקב"ה אני הצתי אש בציון במה שהנחתי לנסיונות להתגבר בעולם, ואני עתיד לבנותה. (דברי יואל קמח - קמט)

שב"ק פ' משפטים מסוגל לתשובה ולתיקון חטא זה, כי מרומזים בפרשה עיני הגאולה והוא השבוע האחרון של ימי השובבים בשנה פשוטה, כי הוא גמר מתן תורה, שכתוב בה שקבלו ישראל עליהם נעשה ונשמע, וכל המשפטים כתובים בה. (חידו"ת משפטים)

משנכנס אדר מרבין בשמחה

מעלת חודש אדר

בר"ח אדר יש להתפלל שקבל ד' תפילותיו כל השנה. (דברי אמת (לובלין) תרומה קרוב לסוף)

ר"ל שהבל פיך שיוצא מפין הן בתורה הן בגיבוי עצמו על הגבורות ויתבטלו הגבורות במאמר פיך בעלמא, אפילו בלא יחודים וכונות גדולות, שבאדר יש כח כל כך גדול לישראל שאפילו בהבל פיהם בלבד ימתקו כל הדינים והגבורות והרוחות רעות שלא ישלטו כלל וכלל בעולם. (מאור ושמש סוף פ' שקלים דף רמ"ח בסוף)

הזמן ראוי באדר לביאת משיח בן יוסף, ואחר כך יבא משיח בן דוד בניסן שבניסן נגאלין. (פרי צדיק ח"א דף שצ"ו: ד"ה זה)

יש טעם לכל השמות של החדשים למה נקראים כך, וטעם החודש אדר למה נקרא כך הוא מפני שבחודש זה נרמז א' ד"ר, ר"ל א' שהוא אלוף של עולם, שמשרה שכינתו עם התחתונים. (מאור עינים ריש פ' תרומה, דף ק"צ ד"ה זהוה)

וענין חדש אדר הוא התגלות הארת תורה שבשל פה שמקבלת מתורה שבכתב דהדר קבלוה עלייהו בימי אחשוורוש. (פרי צדיק ח"ב דף קצ"א, טור ב')

ובחודש אדר הזמן לזכות לאור תורה שבע"פ. (פרי צדיק ח"ב דף רי"ג)

בשם הה"ק הרבי ר' יצחק מווארקי זצלה"ה משנכנס אדר מרבין בשמחה הוא לשון חינוך שמחנכין א"ע מעט מעט כדי שיהי' בשמחה שלימה ביום פורים כי אז הוא חיוב לבסומא כפוריא ואם מבסם א"ע יתיכף מה יוסיף כפורים:

החודש הזה נגד מדת יוסף הצדיק ולכן יש בו ב' אדרים נגד מנשה ואפרים היינו לשמור הברית קודם במחשבות ועי"ז יתקיימו נכסיו שביוסף כי בו כתיב והנה קמה אלומתי וגם נצבה. (הח"י הרי"מ ז"ע)

כ"ק מרן הה"ק רבי חיים מקראשניעוויץ זצ"ל שאל למה כשהיא שנת עובד אוי נאמר ולכפרת פשע, ועל זה השיב בדרך צחות כי מצינו על זה הפסוק אקרא לאל עליון גומר עלי, הבא על נערה אחת מבת ג' שנים ויום א' ביאתו ביאה ואם ה' שנה מעוברת ביאתו אינה ביאה כי בתולותי חוזרין ונמצא לפ"ז כי ע"י שנה מעוברת יוכל להיות פטור ועי"ז מבקשים להשי"ת ולכפרת פשע שיהי' ג"כ פטור בשם עכ"ל ודפח"ח:

זהו שאנו מעברין חודש אדר דייקא, כי החודש אדר העיבור הוא נגד שבט לוי, ולוי הוא נגד מלת אל שכתל במציאות ולמה אין מעברין רק חודש אדר וגם למה נקרא שמו אדר, כי הכלל חודש אדר הוא תמיד סוף שובב"ם ושובב"ם מורה על עליות נצוצות מקליפה מסטרא אחרא וסטרא אחרא הוא עשו ועשו נקרא אדרת שער ונקרא עשתי עשרה ריעות עיזים, כי זה שאנו מעברין השנה מחמת הי"א יום ששנת החמה יתירה על ימות הלבנה. ובאמת זה הוא תענוג גדול להבורא ברוך הוא כשהנצוצות יש להם עליות למשל כשהבן הרחוק בא אל אביו או יש לאב יותר תענוג כמבואר ברבותינו ז"ל (סנהדרין צט). במקום שבעלי תשובה עומדין בו. וזהו הרמז כשנכנס אדר כשעולין הנצוצות מסטרא אחרא הרמז במלת אדר מלשון אדרת שער כשהנצוצות יש להם עליות להכנס בקדושה מרבין בשמחה. וזהו מעברין חודש אדר בשביל י"א יום הרמז בעשתי עשרה ריעות עיזים כנ"ל גם כן מורה על עליות נצוצות להכנס בקדושה והמבין יבין: (קדושת לוי - בפרשתן)

הילולא צדיקיא

הרה"ק רבי חי"ל טייטלבוים ז"ע

מרן בעל הקדושת יו"ט נלב"ע כ"ט שבט תסד"ר

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם ותרגמו ואילין דיניא די "תסד"ר" קדמיהון, ואמר ע"ז הקדושת יו"ט ואילין דיניא די תסדר היינו הדינים של שנת תרס"ד, יהיו קדמיהון.

בפ' משפטים שנת תשכ"ח נכנס הגה"צ אב"ד פרימאן זצ"ל אל הקודש פנימה לרבינו הק' זיע"א ובתוך הדברים סיפר רבינו עובדות מגדולת אביו הגה"ק זיע"א אשר בימים אלו חל יומא דהילולא דיליה, והאב"ד פרימאן שאל אז את רבינו הק' כמה שנותיו של צדיק היו, ענה במנין ס"ח, ואח"כ שאל מתי אמר התורה הידוע של ואלה המשפטים ואילין דיניא די תסד"ר, מיד הי' נראה על רבינו שנעשה פרט ברעיונותיו ונעשה כולו נרעש ואמר שטאטלעך פרייטאג צו נאכטס פרשת משפטים, פרייטאג צו נאכטס פרשת משפטים... ואח"כ אמר רבינו ז"ל כי באותה שבת הי' שבת שבע ברכות, ובשעה שסיימנו את השבע ברכות, ואז לא הי' אלא הקדושת יו"ט ובניו הקדושים באותה חדר, ואז אמר התורה הוא, זייענדיג גאר אפגעשוואכט ומוטל על ערש דוי, ואז סיפר לו רבינו הק', מה שאמר לו אביו הקדושת יו"ט לפני שהלך להחופה, וכך אמר לו "יהודי אחד בא להדברי חיים זי"ע ושאלה בפיו, מה יעשה לפרנס את עצמו ובני ביתו, אם יהיה מלמד תשב"ר או יהיה סופר או יבטח בשם ה' ולא יעשה כלום, והשי"ת בודאי יעזור לו באיזה אופן שיהי', וע"ז ענה לו הגה"ק בעל ה'דברי חיים" זצ"ל "דו גאלגאן, אז מען איז א מלמד אדער א סופר דארף מען זיך שוין נישט פארלאזן אויפן אייברשטן!?", ואמר לו אביו הקדושת יו"ט, כי הגמרא אומרת בתחילת סוכה כי כתיב וסוכה תהי' לצל יומם היל"ל וחופה תהי' ואמאי כתיב כאן וסוכה, אלא כי סוכה היא צלא דמהימנותא כי האדם יוצא מן הבית וסמך על הקב"ה וכן הוא בחופה, כי יוצאין מן העולם הזה וסמכין על הקב"ה בלבד, וסיים הקדושת יו"ט "דו גייסט אדער אונטער די חופה, זאלסט וויסן דו קענסט זיך נישט פארלאזן אויף מיר - איצט טאטע איז שוין זייער נישט געזונט געווען - קענסט זיך נישט פארלאזן אויף דיין שווער, נאר אויפן אייבערשטן זאלסטו זיך פארלאזן", עד כאן סיפר לו רבינו באותה שיחה.

פע"א אמר ביום הפורים כטוב לב המלך ביין, מהמן הרשע יצא כ"כ כבוד שמים, והלוואי שיצא ממנו כ"כ כבוד שמים, ואם לא ממני, עכ"פ מבני.

הגה"ק רבי שאלו בראך זי"ע סיפר דמה שאמר בחז"ל נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות ראה הוא בעיניו, וסיפר כדלהלן, שבימי היה צריך כל אחד לעמוד לשרת לצבא, וזה היה מסוכן ברוחניות ובגשמיות, ובמחוזם היה שר רשע ושונאי ישראל אשר לא אבה לשחרר את בני ישראל ובכח רצה להעמיד אותם לפני הצבא שישירתו שם, ובשעה שהלך הרה"ק הנ"ל לעמוד אמר לו מכיון שאתה בעל קומה יהיין לו לרכוב על סוס ויהיה מאנשי חיל רוכבי סוס הטובים, אבל בכל זאת חיכה שישחרר ושישכח ובאותן הימים הלך בשוק, ועבר אצלו השר הנ"ל ושמע איך שאומר לחיל אחד על הרה"ק הנ"ל שיהי' טוב להחיל, ובשמעו זאת אחזו רעדה שיש לו חשבון עליו, ומכיון שבימים שני שלאחריו היה כבר צריך להתייצב וזה היה בעש"ק הלך אצל הקדושת יו"ט ותינה לפניו צרתו ואינו יודע ליתן עצה לנפש מה לעשות, שאל אותו הקדושת יו"ט היכן אפשר לראות את השר הנ"ל כי בדרך כלל לא היה שהשר יעבור דרך בית הקדושת, והנה אך יצא הדבר מפי המלך בא אחד ואמר שהשר רוכב עכשיו על סוסו ברחוב זה ועוד מעט יעבור לפני המלך, והלך הקדושת אל החלון והביט בעיניו הק' על השר ותיכף ומיד התחיל הסוס להיות מבוהל כמשוגע והפיל את השר מעליו לדרוכו ברגליו ומת, ובזה נפטר הרה"ק ועוד רבים מבני ישראל מלהתגייס לצבא ונפטרו לשלום.

רבינו הק' סיפר כי פעם אחד לפני עלות על מטתו ראה איך שהקדושת יו"ט מכין מזונות ותמה מאוד ע"ז כי לא היה אוכל לפני שהלך לישון וכן נשקם בבוקר,

ובפרט שאף פעם לא הכין מילי דמיכלא מהיום למשנהו ומה היום מיומים, וסיפר שלפנות בוקר הגיע הגה"צ מנירבאטור והזכיר לפניו איזה חולה ונתן לו מהמזונות שהכין לעצמו ואמר לו אז הפי' של ועבדתם את ה' וכו' וברך את לחמך והסירתי מחלה מקרבך ופי' אז מה שידוע מספה"ק שהעובד את ה' בכל לב זוכה שאת לחמך היא רפואה וזוכה שעי' האוכל היא והסירתי וכו', ואמר לו שילך בזריזות ליתן להחולה ובעז"ה יבריא, ואמר רבינו הק' דזה שברך לחמך של אביו זה לא היה פלא עצמו כי מרוב קדושתו של אביו יתכן שיהיה, אבל זה שאביו אמר על עצמו כאלה הדברים זה היה פלא כי אביו היה ענותן אשר הרגיש בעצמו שהוא לא שוה לכלום והוא הגרוע ביותר מכל האדם וזה היה פלא גדול.

פעם אחת הי' חל יוה"כ ביום ד' וערב סוכות הי' ביום א' שלאחריו ורצה הקדושת יו"ט לנסוע להסתופף בצל הגה"ק מצאנו זיע"א על סוכות ובמוצאי יוה"כ נסע לדרך ונלוו אליו עוד אנשים מסיגעט, וקודם כניסת השבת הגיעו לעיר בארדיוב, והרה"ק מבארדיוב זצ"ל הזמין אותם אצלו על שב"ק ושאל אותם לאן אתם נוסעים, אמר לו הקדושת יו"ט לציאנו אמר לו הרב מבארדיוב שאין יכולין להגיע עוד ממוצ"ש עד יום א' לציאנו ובמוצ"ש קרא הקדושת יו"ט לבעל עגלה שיסעו לציאנו, והרב מבארדיוב ביקש מהם שישארו אצלם על הימים הראשונים ועל הימים האחרונים יסעו ביחד לציאנו, שממילא לא יגיעו לציאנו רק יצטרכו להשאר בכפר אחד, אבל הקדושת יו"ט לא רצה בשום אופן לוותר ונסה בכמה בעלי עגלה ואף אחד לא רצה להכניס עצמו בספק אולי כן יגיעו ואולי לא, עד שהבטיח הקדושת יו"ט להבעל עגלה שאם ישארו בדרך כל ההוצאות עליו, והסכים בעל עגלה אחד והי' כמה מבני החבורא שפחדו מלצאת וכמה מהם אמרו אם הקדושת יו"ט נוסע הם גם נוסעים וככה הגיעו לציאנו מאוחר מאוד עד שכמעט נכנס היו"ט ועד שהתארגנו וסדרו הכל על הצד היותר טוב חשבו בלבם היות שכבר מאוחר יתפללו באכסניתם, ואחר התפילה הלך הקדושת יו"ט לבית מדרשו של הגה"ק מצאנו זי"ע ומצא שם את הדברי חיים איך שעומד ומחכה וכשנכנס אמר לו "אבער ביזט גוט געפארן" ואח"כ נכנס הדברי חיים לחדרו כנהוג, וכשחזר לסיגעט סיפר לאביו את כל השתלשלות הדרך אמר לו אביו הייטב לב שהי' לו קפיצת הדרך וסיפר שגם לו הי' פעם קפיצת הדרך וגם לזקיני הישמח משה שפעם כיבדוהו בכרית מילה בסנדקאות ונסע לעיר אחר ומנהגו של הישמח משה שאחר חצות לא הי' עושה שום מלאכה, וכשראה היש"מ שמתקרב חצות אמר להסוסים נו שבת שבת, וככה הגיע במוקדם לפני חצות, ולאחר זמן אמר היש"מ שרה את המלאך של קפיצת הדרך והי' נראה כמו המלאך דאז.

מלחמתו נגד המתחדשים וגירוריהם לא היה לו גבול ואכן הם רדפו אותו אבל לא שת לבו לזה אלא המשיך לרדפם והוציא אותם מעירו וסיפר רביה"ק זיע"א כי פעם לא חששו אף לזה עד שבלייל התקדש חג זרקו לתוך ביתו חמץ גמור ולא ידעו מה לעשות אבל מרן הקדושת יו"ט ברוב סבלנות לקח כלי וכפה עליו את החמץ כדי המבואר ועכ"ז לא שת לבו לזה ורדף אותם מאוד עד שעזבו אותו לנפשו כי ראו שלא יצליחו.

חביב ונערץ היה אצל צדיקי וקדושי הדור, כידוע שהגה"ק מרן בעל הדברי חיים זיע"א חיבבו מאוד עד שקראו מיין ליפאל'לע, ופעם אמר לאביו שליפאל'לע שיינט.

ידוע העובדא שרביה"ק זיע"א כאשר העביר הסדרא הקשה לפניו במעשה של אליעזר שבא ללבו כתיב ויברך את הגמלים והקשה לו מה זה גמלים ושאל את מר אביו, מכיון שבכל מחוז סיגעט לא היה גמלים ושאל לאביו וענה לו קעמלען שאל מרן רביה"ק מה זה קעמלען אמר לו אביו תסתכל מבעד החלון ותראה ופלא הוא שהסתכל מרן רביה"ק זיע"א מהחלון וראה והנה אורחת גמלים עוברת מתחת לביתו וכשהיה מרן רביה"ק זיע"א בארה"ק בשנת תש"ו והלך לבקק את הרה"צ רבי מאיר אייכלער זצ"ל שהיה חולה וכיצא התלוה אליו בנו הרה"צ רבי הערשל זצ"ל ועברה לפניו אורחת ישמעלים עם גמלים ואז סיפר זאת רביה"ק זיע"א את הסיפור שהיה לו עם אביו זלה"ה.

סיפר הגה"צ אב"ד טענקא זצ"ל ששמע מאביו שהיה תלמיד מרן הקדושת יו"ט זיע"א שפעם בתקופת תמוז והיה החום גדול למאוד ישבו הבחורים ללמוד מבלי הכובע שעל ראשם וכשראה זאת מרן הקדושת יו"ט זיע"א ענה בקול: "ווי קען מען אזוי זיצען ווען מען זעהט אביו ורבא" (גדול בישראל - טענקא)

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

סיפורי צדיקים

אל עיירת מגוריו של הרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא זיע"א הגיע חסיד אחד, עני ונצרך, הלה התכונן להשיא את בתו, ובאין לו פרוטה לפרטה נאלץ לנדוד בין העיירות ולפנות אל רעיו ומכריו החסידיים בבקשת עזרה ותמיכה. בהגיעו אל אותה עיירה, ביקש האיש להתעכב בה זמן קצר ומיד להמשיך לעיירה הסמוכה. אחד היהודים מבני המקום, שראה אותו במצוקתו ומצבו נגע ללבו, החליט על דעת עצמו, כי במקום ללכת ולקבץ כספים מעשירי העיירה, ילווה סכום כסף מקופת תיקון הספרים של בית המדרש שעליו הוא היה ממונה, ויתן את הסכום לחסיד הנצרך. ובתוך ימים מספר אמר האברך לעצמו, אסופך בין אחי היהודים את הסכום ואשיב אותו לקופה. אחד מבני חבורתו של האברך היה רבי בונים שטרס נתמנה לאדמו"ר, החלטתו של האברך נודעה לו, וכך לחש

תקופת הדורות

זבולון נולד ז' תשרי וחי ק"י שנים (ילקוט) ובסדר עולם זוטא כתב קכ"ד שנים ומת אחר יוסף י"א שנים, והבחי"י כתב קי"ז. וכן כתב בספר פרשת שמות, ומת שנת ע' לדרתן למצרים (שהוא ב' אלפים ש"ח). מה שכתב השלשלת הקבלה שמת אחר יוסף ב' שנים לא יצדק אחר שכתב שמת בן קכ"ד שנים, א"כ נולד ב' אלפים קפ"ז כי יוסף מת ב' אלפים ש"ט והוא חי אחר יוסף ב' שנים, א"כ מת ב' אלפים שיי"א, תקח מזה קכ"ד, ההכרח לדברו שנולד ב' אלפים קפ"ז, והוא נשואי לאה ליעקב היו ב' אלפים קצ"ב, א"כ הגירסא משוכשט, ופשיטא גירסת הילקוט שחי ק"י שנים אי אפשר לקיים דהא יוסף חי ק"י שנים ומת קודם לכל השבטים, והגירסא שהיה חי קכ"ד ומת י"א אחר יוסף ג"כ לא יצדק, דאם מת י"א אחר יוסף א"כ מת ב' אלפים ש"כ, א"כ קכ"ד למפרע הוא ב' אלפים קצ"ז ואז היה יעקב בן פ"ח, וכבר כתבנו דיששכר נולד פ"ח או פ"ט, וגירסת הבחי"י וספר הישר שחי קי"ד ומת שנת ע' לדרתן למצרים הוא ב' אלפים ש"ח ויוסף מת ב' אלפים ש"ט, א"כ מת קודם ליוסף וחז"ל אמרו שיוסף מת קודם לכל אחיו, ע"כ, צ"ע. יהלום לזבולון, נקרא פרל"ה, והנוצרים קוראין אותו דימאנטי והיא מצלחת בפרקמטיא, שובר כל פכנים ונוקב הבדולח (שם מכתב יים) וסגולתו שמביא שינה לאדם (בחי"י). וספר מקור חיים כתב תרשיש לזבולון, ובתרגום שיר השירים וזבולן גליף על גיהר. וזבולון חכמה (מגי"ד):

נפתלי נולד ה' תשרי, חי קל"ג (מדרש ילקוט ובחי"י). ובספר הישר כתב חי קל"ב, מת פ"ט לדרתן למצרים, א"כ מת ב' אלפים שכ"ז ונולד ב' אלפים קצ"ה, פ"ז ליעקב:

שבו לנפתלי, נקרא טורקיז"א, טוב לרכיבה (בחי"י וילקוט ראובני), ושלשלת הקבלה כתב אחלמה לנפתלי, ומקור חיים כתב יהלום לנפתלי, ובתרגום שיר השירים, נפתלי גליף על אספור, וכתב המתורגמן פירוש ספיר, ותרגום ספיר שבזי, [נפתלי] רמז לנצח (מגי"ד). שבו נקרא בערבי אלסמג (מכתב יד):
גד נולד י' חשוון, חי קכ"ה שנים (מדרש ילקוט ובחי"י). ובספר הישר מת פ"ג לדרתן למצרים, א"כ מת ב' אלפים שכ"א ונולד ב' אלפים קצ"ו, פ"ח ליעקב:
אחלמה נקרא קריסטאל לגד, וסגולתו שמתחוקת הלב שלא ירך בלכתו למלחמה (בחי"י). ושלשלת הקבלה כתב שבו לגד, ומקור חיים כתב לשם לגד, בתרגום שיר השירים גליף על טבאג, אחלמה נקרא בערבי אל חלמה, ומי שנושאו באצבעו לעולם יראה חלומות (שם מכתב יד). גד יסוד (מגי"ד):

מסירות נפש פאר כלל ישראל

אין קורצן פון פריער: ר' יוסלמאן לאזט זיך ארויס צו א סטובנדיגע מיסיע... דער צוזאג פון די אויפשטענדלער... ר' יוסלמאן האט זיך געטראפן קעגן דעם ריז... ער האט איהם געוואלט הרגענען... ער האט מצליח געווען צו באהערשן דעם ריז או ער רעדט בשם גאנץ כלל ישראל... די מיה האט זיך געלייגט... א פרישע ציה... פון א רעה קומט ארויס א טובה... ר' יוסלמאן'ס פערד אין געשטארבן... ר' יוסלמאן שלעפט זיך מיט זעק אין פעק... די שדלנות האט ערפאלג...

פריייד און אנטוישונג

נאכדעם ווי ר' יוסלמאן האט צומארגנס בעקומען אין ערצעהערצאג'ס קאנצעלאריע דעם שריפט-בעפעהל" האט ער זיך געקויפט א פערד און, ווי שנעל ער האט געקענט, איז ער געריטן אהיים. נישט קוקנדיג אבער אויף זיין איילן זיך, האט ער דאך אבער געמוזט דיערן וואכן, ביז ער האט געקענט אהיימקומען; דעריבער האט ער זיין פריינד רבי ליבערמאן, וועלכער איז דאמאלס שבת געקענט האלטן ביי זיין פריינד רבי ליבערמאן, וועלכער איז דאמאלס געווען רב אין פפערזע ביי אויגסבורג, דער דאזיגער רבי ליבערמאן איז, נישט קוקנדיג דערויף וואס זיין נאמען ווערט אין דער אידישער ליטעראטור געשיכטע נישט דערמאנט, געווען א גרויסער למדן, ווייל זיינע צייט גענאסן גיבן איהם אב דעם טיטול "גאון". אין די אלטע צייטן האט מען מיטן דאזיגן טיטול בעצייכנט די גרעסטע גייסטיגע אנפיהרער פון דעם גאנצן אידישן פאלק, די פארשטייער פון ביידע ישיבות אין בבל, נאר זינט זיי האבן אויפגעהערט צו עקזיסטירן, האט מען מיטן דאזיגן תואר-הכבוד בעצייכנט די גרעסטע לומדים פון אלע ערטער און לענדער. בשעת רבי יוסלמאן איז אנגעקומען קיין פפערזע, האט ער דארט געטראפן די גאנצע אידישע קהלה אין גרויס אויפגעגונג. די דארטיגע קהלה האט אפילו נישט געדראהט קיין גירוש, מען האט אויף איהר אויך נישט געהאט אויפגעלייגט קיין אויסערגעוויינליך שווערע שטייערן, און בכלל איז די סבה פון אס דער אויפגעגונג נישט געווען קיין שום גרויסער אדער קליינער טיראן, קיין גייסטליכער אדער וועלטליכער פריץ, קיין בירגערמייסטער, קיין פויער-אנפיהרער עס איז געווען א אקס, וועלכער האט זיך דורך א צופאל צובראכן די קנייה ביי א הינטערשטן פוס. דער רב האט געוואלט אס דעם אקס, וועלכער האט געהערט צו א איד. ערקלערן פאר נשר און ערלויבן איהם צו שחט'ן, אבער די אנדערע לומדים אין שטאט האבן איהם געהאלטן פאר טריפה. דער רב האט זיך פעררופן אויף די גמרא און פערשידענע פוסקים ראשונים; דאנען די אנדערע לומדים האבן זיך געשטיצט אויף דער טראדיציע, אויפן "מנהג"; אזעלכע פאלן זיינען שוין געהאט פארגעקומען אין אלטע צייטן און די רבנים פאר רבי ליבערמאנען האבן שטענדיג גע'פסק'נט טריפה.

לעברו: "מסכים אני עמך, כי לעיתים נדרשת מדה מרובה של מסירות נפש למען מצוות צדקה, וכל שכן - למען הכנסת כלה. ואם העזת לפעול בדחיפות וממסירות נפש ועזרת ליהודי להשיא את בתו - הרי עליך נאמר כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא!" אך לא כזו היתה דעתם של מתפללי בית הכנסת, היו מביניהם שהרימו קול צעקה משנודע להם מעשהו של האברך, העמידו אותו למשפט פומבי והטילו עליו קנס כספי גדול - והכל למען ישמעו וייראו. ומעניין, כל אותם האנשים שטענו כנגד האברך לא נמנו עם תלמידי החכמים שבעיירה, וגם לא בין בני התורה, וגם בשיעורים היומיים במשניות לא נהגו לקחת חלק, קם אפוא רבי בונים והכריז כי כוונתו להגן על האברך הממונה על תיקון הספרים, ואולם, ידע היטב כי אותם האנשים שנגדם הוא יוצא להילחם, בורים ועמי הארץ המה, וכלל לא יבינו את דיני התורה, החליט לפנות אליהם בצורה מיוחדת במינה - אשר תתאים לרמתם ותקלע להבנתם. "רצוני לשאול אתכם שאלה קשה", פנה אליהם רבי בונים, ומשהטו אותו - המשיך ואמר: "בספר תהלים אומר דוד המלך עליו השלום: 'תעיתי כשה אונב בקשי, ומתעוררת תמיהה, מה הכוונה בכך שהשה טעה ואבד בקש? שמה יקום מי מכם ויתרץ את הענין?' שתקו האנשים במבוכה, הביטו איש בפני חברו בתמיהה ובתהיה, אך תשובה לשאלה לא מצאו. 'אם כך', המשיך רבי בונים, 'אספר לכם סיפור: בלב היער העבות, במקום בו גרות חיות הטרף, פרצה פעם מגפה נוראה, נאספו כל חיות היער אל האריה, מלך החיות, וביקשו ממנו לגלות את החיה החוטאת, שבגלל חטאיה תקפה אותן המגיפה האיומה'. נאות האריה למלא את הבקשה, ומיד הוציא פקודה: 'על כל חיה וחיה להתייצב לפני מלך היער ולהתוודות על כל חטא ופשע שעשתה מעודה', מבין הפקחים והזקנים שביצורי היער בחר האריה חבר שופטים. והללו - תפקידם היה לשמוע את הוידוים, לשפוט ולקבוע מיהו האשם ברעה אשר פקדה את מממלכת החיות ראשון הגיע הנמר, בקול נמה החל לספר למאזינים כי ברצונו להתוודות על מעשה אשר מציק לו וגורם לו למוסר כליות: באחד הימים, שגבר עליו הרעב, פגש בקצה היער בכך אדם, הלה נבהל למראה הנמר והחל להימלט על נפשו, אך הוא - הנמר הרעב - דלק בעקבותיו עד אשר השיגו, ואז הרג אותו וטרף את האדם המסכן, מעשה זה אירע לפני זמן רב, אך עתה - המשיך הנמר להתוודות - כשפרצה המגפה בין החיות, לא נותן לו אותו מאורע מנות, שמה בגללו באה הרעה על חיות היער. סיים הנמר את דבריו. האריה וחבר השופטים ערכו ביניהם התייעצות, ובסופה פסקו פה אחד: הנמר חף מפשע, שכן מה יכול לעשות נמר רעב, אם לא לטרוף טרף לנפשו. יצא הנמר - ובא הזאב. בקול יללה החל שוטח את וידיו: מקרה מעציב, המעיק על מצפוני ואינו נותן לו מנוח, ארע לו. יודע הוא היטב, כי יש צו מפורש 'אותו ואת בנו לא תשחט ביום אחד' - אך הוא נכשל בכך, ומעשה שהיה כן - היה: בלכתו לחפש מזון לנפשו נתקל ברעה רועה האתו, בעקבות הפרה התנהל עגל רך. למראה האם ועוללה - גבר רעבונו של הזאב, וחיש טרף את שניהם גם יחד, שמה בשל עווניו זה, סיים הזאב ביללה רמה, ירד עונש כבד על כל יושבי היער? האריה וחבר השופטים, שהאזינו כל העת בדריכות, קמו לעודד את הזאב המתיסר. 'אל תצטער', הרגיעו אותו, 'הן לא עשית כל עוון, הרי נאמר זאב יטרוף - וכי מה יעשה זאב רעב, כלום לא יטרוף כדי להשקיט רעבונו?' רגע הזאב ועזב את המקום בצעדים מאוששים, והנה הגיע, כשהוא רועד וכושל, שה תמים. ביראה ופחד התייצב בפני מלך החיות וכרע לפניו ברך בהכנעה: 'אני הוא החוטא' אמר בקול לחש, 'בשלי נחת האסון הכבד על כל יושבי היער, בעונת החורף והשלגים, כאשר הקור הקפיא את הכל, פחד בעל הבית שלי להשאיר אותי בדי, שמה אקפא שם מקור, הכניסני אפוא לבקתה, כדי שיחם לי, ואכן בבקתה שבה אלי נפשי והדם החל זורם בגופי, אך שם בבקתה החמה, לי עמדה לפני קערת התבן שלי. בעל הבית שכת, משום מה, שגם למזון אני זקוק ולא רק לחום. ואני נכמעט גוועתי מרעב. ולפתע הבחתי כי בעל הבית חלץ את נעליו, ובתוך הנעליים - הפלא ופלא - גבעולי קש, מאכל תאוה, החלטתי לטעום מן הקש, ועכשיו יודע אני, סיים השה באנחה כבדה, כי עשיתי אז פשע נורא ואיום". בטרם הצליח השה לסיים את וידויו - קרבו אליו חיות הטרף, התנפלו עליו בחמה וטרפוהו חיים. "אכן" זעקו החיות, "מצאנו את החוטא, השה הוא הוא החוטא, בשלו באה עלינו הרעה". הנאספים סביב רבי שמחה בונים מפשיסחא תלו בו את עיניהם, והוא המשיך: ועתה בוודאי אתם מבינים מה פירוש הפסוק שהזכרתי 'תעיתי כשה אונב בקש' - רק השה התמים חטא, ואילו כל חיות הטרף האימתניות יצאו זכאיות בדין, ממש כמוכם, הנאספים פה. ובטרם היה סיפף בידי הנאספים לומר מלה - המשיך רבי בונים ואמר: 'אדרבה, אמרו נא לי: מה הם שמותיכם?' "שמי הוא ר' וואלף (זאב באידיש) השבי האחד. 'ולי קוראים כל מכבדי ר' בער (דוב, באידיש), הוסיף השני. 'ואני', צליל של גאווה נשמע בקולו של השלישי, 'אני ידוע בכל העירה בשמי - ר' לייב (אריה, באידיש)". "מה נפלאים הדברים - אמר רבי בונים, הן כולכם דומים להפליא לחיות הטרף שבשמותיהן אתם נקראים. כל אחד מכם - שק של עבירות תלוי על שכמו, אך אתם חושבים עצמכם לצדיקים תמימים, לכם מותר הכל, ואילו השה התמים אשר אכל מעט קש הוא אשר עוונו כבד מנשוא". הבינו האנשים את הרמז והשפילו את עיניהם בכושה. ומאו, לא הוסיפו לדרוש להעמיד למשפט את האברך הממונה על תיקון הספרים.

לענין הא"ח מרת יטל על ע"ה בהרה"ח ר' יוסף יהודה הלוי זצ"ל הרה"ח ר' משה זצ"ל בהרה"ח ר' ישראל יעקב זצ"ל נדבט על נכדו הי"ד, ולט"ו אבותיו ורבותיו זע"א. הרה"ח ר' חיים זצ"ל בהגה"ר רבי אשר ישעי' זצ"ל הרה"ח ר' יהודה אריה זצ"ל בהרה"ח ר' חיים יוסף הלוי זצ"ל לע"נ האה"ח מרת רייזל אסתר על"ה בהרה"ח ר' יודא זצ"ל בהרה"ח ר' אברהם זצ"ל בהרה"ח ר' ישעי' זצ"ל בהרה"ח ר' שמואל בנימין אליעזר זצ"ל בהרה"ח ר' שלום צבי זצ"ל לע"נ האה"ח מרת שרה על"ה בהרה"ח ר' יעקב עקיבא זצ"ל האה"ח מרת פרומעט על"ה בהרה"ח ר' מאיר זצ"ל לע"נ הרה"ח ר' חיים יוסף זצ"ל בהרה"ח ר' מאיר הלוי זצ"ל הי"ד